

Ks. Stanisław Józef Koza

**INSTYTUT EKUMENICZNY
KATOLICKIEGO UNIwersYTETU LUBELSKIEGO
PRZEGLĄD WYDARZEŃ TRZYNASTOLECIA DZIAŁALNOŚCI¹**

Pierwszy w Polsce Instytut Ekumeniczny [skrót: IE] rozpoczął swoją normalną działalność 1 października 1983 r. - a więc z początkiem roku akademickiego 1983/1984 - w ramach Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego². Powstał z inicjatywy Komisji Episkopatu ds. Ekumenizmu na podstawie uchwały Rady Wydziału z dnia 27 kwietnia 1983 r., zatwierdzonej 16 maja 1983 r. przez Senat Akademicki KUL. Nowo powstały Instytut Ekumeniczny stał się - pod kierunkiem ks. bpa prof. dra hab. Alfonsa Nossola, jako swego kierownika, i ks. prof. dr hab. Wacława

¹ Niniejsza prezentacja stanowi uaktualnioną i poprawioną wersję następujących opracowań: S.J. Koza. *Dziesięciolecie Instytutu Ekumenicznego KUL*. „Biuletyn Ekumeniczny” 22:1993 nr 4(88), s. 21-32; tenże. *Z historii Instytutu Ekumenicznego KUL*. „Roczniki Teologiczne” (TNKUL) 40:1993 nr 7(= *Teologia ekumeniczna*), s.163-170; tenże. *Instytut Ekumeniczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Dziesięciolecie działalności*. „Studia i Dokumenty Ekumeniczne” 10:1994 nr 1(33), s. 113-119; tenże. *Instytut Ekumeniczny*. „Przegląd Uniwersytecki” (KUL) 6:1994 nr 4(30), s. 24-25. tenże. *Instytut Ekumeniczny Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Przegląd wydarzeń*. W: Z. Glaeser, S.J. Koza, R. Pierskała (red.). *Dialog Kościołów a tożsamość wyznaniowa. Materiały sympozjum ekumenicznego z okazji 10-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL zorganizowanego w Lublinie w dniach 8-9 XI 1993 przez Instytut Ekumeniczny KUL oraz Instytut Teologiczno-Pastoralny, filię KUL w Opolu*. Opole 1994 s. 119-127.

² Zob. S.C. Napiórkowski. *Instytut Ekumeniczny w KUL - historia jego powstania*. „Biuletyn Ekumeniczny” 13:1984, nr 1(49), s. 14-19; W. Hryniewicz. *Pierwszy Instytut Ekumeniczny w Polsce - jego zadania*. Tamże s. 19-23; *Statut i Regulamin Instytutu Ekumenicznego*. Tamże s. 23-25.

Hryniewiczza OMI, jako zastępcy kierownika - kontynuatorem prac i osiągnięć dotychczasowej Sekcji Teologii Porównawczej i Ekumenicznej (1970-1983)³, która tym samym przestała istnieć. Głównym zadaniem działalności Instytutu stało się *służenie sprawie jedności chrześcijan na płaszczyźnie badawczej, dydaktycznej i praktycznej*⁴.

Przez dziesięć lat IE KUL stanowił jedyny Instytut Ekumeniczny w Polsce. Taki stan trwał do dnia 18 października 1993 r.; wtedy to Senat Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie powołał do istnienia Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu przy Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (skrót: MIED)⁵. Fakt ten stanowi z pewnością namacalny wyraz dojrzenia świadomości ekumenicznej w naszym kraju i należy życzyć sobie, aby faktycznie dynamizował tę świadomość - zarówno efektywnie, jak i praktycznie.

W niniejszym opracowaniu pragniemy zaprezentować ogólną panoramę dotychczasowej działalności Instytutu w służbie jedności chrześcijan i Kościoła nie tylko w Polsce⁶. Skoncentrujemy się przede wszystkim na organizacji kadrowej i działalności dydaktyczno-naukowej⁷, którą wymownie ilustrują zdobyte w IE stopnie naukowe licencjatu i doktoratu, zorga-

³ Zob. na ten temat: L. Górka. *Sekcja Teologii Porównawczej i Ekumenicznej. Szkic historyczno-rozwojowy*. W: W. Hryniewicz, L. Górka (red.). *Recepcja - nowe zadanie ekumenizmu*, Lublin 1985, s. 163-173, zwł. 168-173.

⁴ W. Hryniewicz. *Instytut Ekumeniczny. Katolicki Uniwersytet Lubelski* (broszúrka informacyjna). Lublin 1984, s. 3.

⁵ Zob. bliżej: Z. Kijas, S.J. Koza, *Międzywydziałowy Instytut Ekumenii i Dialogu przy Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Geneza i pierwsze inicjatywy*. „Roczniki Teologiczne” 42:1995, nr 7 (w druku).

⁶ Sporo szczegółowych danych z historii IE podaje: W. Hryniewicz. *Instytut Ekumeniczny*. W: J. Homerski, F. Szulc (red.). *W dwudziestolecie Soboru Watykańskiego II. Recepcja - doświadczenia - perspektywy*, Lublin 1987, s. 173-183; tenże. *Instytut Ekumeniczny*. W: M. Ruścki (red.). *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993*. Lublin 1994, s. 234-243. Zob. też: B. St. Wiarygodni świadkowie ekumenii. 10-lecie Instytutu Ekumenicznego KUL. „Jednota” 38(53):1994, nr 3, s. 11.

⁷ Zob. m.in. P. Jaskóła. *Instytut Ekumeniczny KUL w 1990 r.* „Biuletyn Ekumeniczny” 20:1991, nr 3(79), s. 54-57; S.J. Koza. *Sprawozdanie z działalności Instytutu Ekumenicznego KUL w roku akademickim 1991/1992*. Tamże 22:1993, nr 1(85), s. 59-65; tenże. *Działalność naukowa Instytutu Ekumenicznego KUL w roku 1993*. „Roczniki Teologiczne” 41:1994, z. 7, s. 193-201; tenże. (*O naszej pracy w minionym roku*), *Instytut Ekumeniczny „Przegląd Uniwersytecki”* 7:1995, nr 5(37), s. 20-21; tenże. *Działalność naukowa Instytutu Ekumenicznego KUL w roku 1994*. „Roczniki Teologiczne” 42:1995, nr 7 (w druku).

nizowane sympozja, seminaria dyskusyjne i wykłady publiczne oraz wydane pozycje książkowe.

I. Organizacja studiów i działalności

Podstawę pracy IE stanowi jego kadrowa struktura dydaktyczno-badawcza, w której miejsce naczelne zajmuje ks. bp prof. Alfons Nossol⁸ - kierownik Instytutu. Aktualnie przedstawia się ona następująco:

Katedra Teologii Ekumenicznej:

kurator: ks. prof. dr hab. Stanisław Nagy SCJ - do chwili przejścia na emeryturę z końcem r. akad. 1990/91;

od r. akad. 1991/92: ks. prof. dr hab. Waław Hryniewicz OMI, zastępcza kier. IE;

st. wykładowca: ks. dr Leonard Górka SVD;

Katedra Teologii Prawosławnej:

kierownik: ks. prof. dr hab. Waław Hryniewicz OMI;

st. wykładowca: ks. dr Jan Sergiusz Gajek MIC;

Katedra Teologii Protestanckiej:

kurator: bp prof. dr hab. Alfons Nossol, kierownik IE;

Pracownicy naukowo-badawczy:

adiunkt: ks. dr hab. Piotr Jaskóła;

adiunkt: ks. dr Stanisław Józef Koza;

Stały współpracownik:

ks. prof. dr hab. Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv (przy katedrach: dogmatyki i mariologii prowadzi wykłady i prace naukowe również o charakterze ekumenicznym).

II. Działalność dydaktyczno-naukowa

⁸ Z dniem 1 października 1994 r. rozpoczął działalność dydaktyczno-naukową nowo erygowany Uniwersytet Opolski. Wielkim Kanclerzem jego Wydziału Teologicznego został ks. bp prof. dr hab. Alfons Nossol. Od tego momentu KUL stał się jego drugim miejscem pracy dydaktycznej i naukowej.

Prace dydaktyczne IE realizuje według programu wykładów i zajęć, zatwierdzonego przez Radę Wydziału Teologii.

Zajęcia dydaktyczne o tematyce ekumenicznej w diecezjalnych i zakonnych seminariach duchownych czy instytutach teologicznych prowadzili: bp prof. A. Nossol, ks. prof. S.C. Napiórkowski, ks. dr J.S. Gajek, ks. dr L. Górka, ks. dr P. Jaskóła i ks. dr S.J. Koza.

Prace badawcze prowadzą wszyscy pracownicy IE w ramach szczegółowych programów pracy Instytutu jako całości oraz w ramach własnych indywidualnych programów naukowo-badawczych. Wśród nich należy wymienić w pierwszym rzędzie: publikacje książkowe, finalizację przygotowywania do publikacji międzywyznaniowego podręcznika ekumenicznego pt. *Ku chrześcijaństwu jutra*⁹, współpracę z Towarzystwem Naukowym KUL oraz z Redakcją *Encyklopedii Katolickiej* i Redakcją Wydawnictw KUL.

III. Naukowa statystyka studiów ekumenicznych

Studia w Instytucie Ekumenicznym mają charakter licencjacki i doktorancki; są więc specjalistyczne. Każdy student IE musi legitymować się już dyplomem ze stopniem magistra teologii. Nic więc dziwnego, iż w takiej sytuacji liczba studentów IE jest raczej skromna. Mimo tego systematycznie rośnie grono osób, które w Instytucie osiągnęły już stopień naukowy licencjatu względnie doktoratu w zakresie teologii ekumenicznej. Świadczy o tym wymownie pełna lista osób, które pozytywnie zdały egzamin licencjacki, koronując go następnie publiczną obroną rozprawy doktorskiej.

1. Egzaminy licencjatu (kurs doktorancki):

- 1984-06-14: ks. Henryk Porwoł;
- 1985-06-10: ks. Henryk Elias, Dariusz J. Teodorowski;
- 1986-06-09: ks. Franciszek Kurzaj;
- 1987-06-01: ks. Piotr M. Józwiak, ks. Tadeusz E. Kawala,

⁹ Prace nad podręcznikiem ekumenicznym *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu* (red. W. Hryniewicz, J.S. Gajek, S. J. Koza) trwały wiele lat; dzieło (ponad 820 stron druku), nad którym pracowało prawie 60 autorów z 10 Kościołów zostało oddane do druku w czerwcu 1996 r. i ukaże się nakładem Towarzystwa Naukowego i Instytutu Ekumenicznego KUL.

- ks. Andrzej Świdorski;
- 1988-06-08: ks. Jacek A. Korsak OFMConv, ks. Jan J. Noszczak SJ;
- 1989-06-13: Dariusz M. Cupiał, Jadwiga Czaczkowska, ks. Andrzej Kaim SAC, Krzysztof P. Leśniewski, ks. Ryszard Matejuk SJ;
- 1990-06-18: Teresa Terczyńska, Ryszard Wszolek;
- 1991-06-10: ks. Adam P. Bajorski CSF, Ireneusz A. Cieślik;
- 1992-06-15: Ewa Jaruzelska, ks. Mieczysław Józwiak SJ;
- 1993-06-15: diakon Walerian Bugel (z Republiki Czeskiej), Wiesława H. Dąbrowska-Macura, ks. Zygfryd P. Glaeser, Monika K. Pająk-Waluś i ks. Krzysztof Różański;
- 1994-06-13: Małgorzata Boś;
- 1995-06-08: Arkadiusz M. Longa, ks. Roman Małecki, ks. Jarosław Olszewski SAC, Jacek J. Oszytko, Jarosław Pieniek, Marek R. Płodowski, Małgorzata Zmysłowska.

2. Obrony prac doktorskich:

Ks. Stanisław Janusz. *Tajemnica Odkupienia w antropologicznej interpretacji Wiktora Iwanowicza Niesmielowa (1863-1937)*¹⁰. Lublin 1985. Promotor (= pr.): ks. prof. W. Hryniewicz OMI. Recenzenci (= rc.): bp doc. J. Anchimiuk (ChAT), bp prof. A. Nossol. [Mps. Biblioteka Główna KUL (= BGKUL), 314 ss.] - 1985.12.11;

Ks. Krzysztof Staniecki. *Posługiwanie Ludu Bożego według nowszej rosyjskiej teologii prawosławnej*. Lublin 1986. Pr.: ks. prof. W. Hryniewicz OMI. Rc.: bp doc. J. Anchimiuk (ChAT), bp prof. A. Nossol. [Mps. BGKUL, 169 ss.] - 1987.01.12;

Ks. Henryk Porwoł. *Teologia Krzyża Sergiusza Bułgakowa*. Lublin 1987. Pr.: ks. prof. W. Hryniewicz OMI. Rc.: bp doc. J. Anchimiuk (ChAT), bp prof. A. Nossol. [Mps. BGKUL, 278 ss.] - 1987.04.02;

Ks. Henryk Elias. „*Jedność przed nami*”. *Studium ekumeniczne na temat możliwości polskiej recepcji uzgodnienia katolicko-luterańskiego*

¹⁰ Dysertacja została opublikowana w serii wydawniczej (jako nr 3) *Jeden Pan, jedna wiara. Studia i rozprawy Instytutu Ekumenicznego KUL*: S. Janusz. *Człowiek ocalony. Tajemnica odkupienia w antropologicznej interpretacji Wiktora Iwanowicza Niesmielowa*. Lublin 1990 (ss. 335; Содержание, s. 321-325; *Der gerettete Mensch. Das Geheimnis der Erlösung in der anthropologischen Interpretation von Viktor I. Nesselov (1863-1937)*. Zusammenfassung s. 327-328; Inhalt s. 329-331; Оглавление, s. 333-335).

z roku 1984¹¹. Lublin 1989. Pr.: ks. prof. S.C. Napiórkowski OFMConv. Rc.: ks. prof. J. Gryniakow (ChAT), bp prof. A. Nossol. [Mps. BGKUL, 268 ss.] - 1989.06.08;

Ks. Piotr Józwiak. *Działalność ekumeniczna Episkopatu Polski po II wojnie światowej*. Lublin 1990. Pr.: ks. prof. S. Nagy SCJ. Rc.: bp prof. E. Ozorowski (ATK), bp prof. A. Nossol. [Mps. BGKUL, LXI+243 ss.] - 1990.04.24;

Dariusz M. Cupiał. *Ruch Światło-Życie w służbie jedności chrześcijan. Próba teologicznej oceny*¹². Lublin 1993. Pr.: ks. prof. S.C. Napiórkowski OFMConv. Rc.: bp prof. E. Ozorowski (ATK), ks. prof. A. L. Szafranski. [Mps. BGKUL, XVI+200+60 ss.] - 1993.06.18;

Jadwiga Czaczkowska. *Integralność stworzenia według ekologicznych dokumentów Światowej Rady Kościołów*. Lublin 1994. Pr.: ks. prof. S.C. Napiórkowski OFMConv. Rc.: prof. K. Karski (ChAT), ks. prof. W. Hryniewicz OMI. [Mps. BGKUL, 254 ss.] - 1994.12.06;

Krzysztof P. Leśniewski. „*Ekumenizm w czasie*” według Georges'a Florovsky'ego. Lublin 1995. Pr.: ks. prof. W. Hryniewicz OMI. Rc.: bp prof. M. Sawa (ChAT), bp prof. A. Nossol. [Mps. BGKUL, 250 ss.] - 1995.05.05;

Ks. Zygfryd Glaeser. *Pneumatologiczna eklezjologia Nikosa A. Nissiotissa*¹³. Lublin 1995. Pr.: ks. prof. W. Hryniewicz OMI. Rc.: bp prof. J. Anchimiuk (ChAT), bp prof. A. Nossol. [Mps. BGKUL, 288 ss.] - 1995.05.16.

Ks. Adam Bajorski MSF. *Epikleza eucharystyczna Dokumentu z Limy*. Lublin 1996. Pr.: ks. prof. S.C. Napiórkowski OFMConv. Rc.: prof. K. Karski (ChAT), ks. dr hab. Piotr Jaskóła (Uniwersytet Opolski). Mps BGKUL ss. 229 - 1996.05.29.

3. Kolokwia habilitacyjne:

Ks. Piotr Jaskóła. „*Spiritus Effector*”. *Nauka Jana Kalwina o roli Ducha Świętego w misterium zbawienia. Studium dogmatyczno-ekumeniczne*. Opole 1994 [302 ss.; „*Spiritus Effector*”. *Johannes Calvins Lehre von der Rolle des Heiligen Geistes im Heilsmysterium. Eine dogmatisch-*

¹¹ Praca została przyjęta do publikacji przez Redakcję Wydawnictw KUL w serii wydawniczej *Jeden Pan, jedna wiara. Studia i rozprawy Instytutu Ekumenicznego KUL*.

¹² Rozprawa została przyjęta do publikacji przez Redakcję Wydawnictw KUL w serii wydawniczej *Jeden Pan, jedna wiara. Studia i rozprawy Instytutu Ekumenicznego KUL*.

¹³ Dysertację przyjęło do druku Wydawnictwo Św. Krzyża w Opolu.

*ökumenische Untersuchung. Zusammenfassung 273-278; John Calvin's Teaching on the Role of the Holy Spirit in the Mystery of Salvation. Dogmatical and Ecumenical Study. Contents 301; Inhaltsverzeichnis 302]*¹⁴. Rc.: ks. prof. M. Uglorz (ChAT), ks. prof. M. Czajkowski (ATK), bp prof. A. Nossol - 27.03.1995.

IV. Sympozja, seminaria dyskusyjne i wykłady publiczne

Wymownym wyrazem działalności naukowo-badawczej są różnego rodzaju sympozja, seminaria dyskusyjne, wykłady publiczne. Świadczą one o aktywności oraz żywotności danej placówki naukowej, dynamice jej działalności, a także przyczyniają się znacznie do jej twórczego i pozytywnego oddziaływania. Na polu chrześcijańskiej ekumenii jest to szczególnie ważne. IE był organizatorem (względnie współorganizatorem) kilku krajowych i międzynarodowych sympozjów naukowych (w tym trzech międzyuczelnianych i międzywyznaniowych, zorganizowanych wspólnie z Chrześcijańską Akademią Teologiczną i Akademią Teologii Katolickiej w Warszawie), otwartych seminariów dyskusyjnych oraz jednego cyklu wykładów publicznych.

1. Krajowe i międzynarodowe sympozja naukowe:

W 500-lecie urodzin M. Lutra, 1483-1983 (19.11.1983 - Wyższe Seminarium Duchowne w Białymstoku; 7.12.1983 - KUL)¹⁵;

Dekret o ekumenizmie po 20 latach (20-21.11.1984 - KUL)¹⁶;

„Chrzest, Eucharystia, posługiwanie duchowne”. Dokument z Limy z 1982 r. (17.01.1985 - KUL)¹⁷;

¹⁴ Patrz też dalej: V. Publikacje (3. Pozaseryjne publikacje książkowe).

¹⁵ Zob. H. Porwoł. *Symposium o Marcynie Lutrze na KUL (07.12.1983 r.)*. „Biuletyn Ekumeniczny” 13:1984 nr 1(49) s. 36-40; tenże. *Symposium o Marcynie Lutrze na Instytucie Ekumenicznym KUL*. „Wiadomości Urzędowe Diecezji Opolskiej” 39:1984 nr 1 s. 33-36; Materiały tego symposium ukazały się w: „Z problemów Reformacji” nr 6 s. 3-152.

¹⁶ Zob. S.J. Koza. „*Dekret o ekumenizmie*” po 20 latach. *Sprawozdanie z symposium Instytutu Ekumenicznego KUL w dn. 20-21.11.1984 r.* „Biuletyn Ekumeniczny” 14:1985 nr 1 (53) s. 28-39; Materiały tego symposium: W. Hryniewicz, P. Jaskóła (red.). *Święta Tajemnica jedności. Dekret o ekumenizmie po dwudziestu latach*. Lublin 1988. [183 ss.; Inhaltsverzeichnis 175-177; Contents 178-180].

¹⁷ Materiały symposium: W. Hryniewicz, S. J. Koza (red.). *Chrzest, Eucharystia, posługiwanie duchowne. Dokument z Limy 1982. Tekst i komentarze*. Lublin 1989. [232 ss.; Inhalt 221-224; Contents 225-228].

Apostołowie i Nauczyciele Słowian. W 1100 rocznicę śmierci św. Metodego (29.10.1985 - KUL)¹⁸;

Identität in ökumenischen Gespräch. Czwarte sympozjum ekumeniczne przedstawicieli Kościołów Szwajcarii i Polski (12-15.12.1985 - Bern);

Polska - Szwajcaria: doświadczenia ekumeniczne (Ökumenische Lage in Polen und in der Schweiz). Piąte sympozjum ekumeniczne przedstawicieli Kościołów Szwajcarii i Polski (13-16.10.1987 - Nadarzyn k. Warszawy)¹⁹;

Teologia i kultura chrześcijańska Dawnej Rusi z perspektywy minionych wieków (8-10.03.1988 - KUL)²⁰;

Toleranz - Einheit - Frieden. Szóste sympozjum ekumeniczne przedstawicieli Kościołów Szwajcarii i Polski (2-6.10.1989 - Kappel k. Zurichu)²¹;

Unia Brzeska w refleksji historyczno-teologicznej (7-9.11.1989 - Diecezjalny Instytut Teologiczno-Pastoralny [= DIT-P] w Opolu, filia KUL)²²;

¹⁸ Zob. J. Noszczak. *Apostołowie i Nauczyciele Słowian - sprawozdanie z sympozjum Instytutu Ekumenicznego KUL w dn. 1985.10.29.* „Biuletyn Ekumeniczny” 15:1986 nr 2(58) s. 21-31. Materiały (poszerzone i ubogacone): J.S. Gajek, L. Górka (red.). *Cyryl i Metody. Apostołowie i Nauczyciele Słowian. Studia i dokumenty. Część 1: Studia.* [291 ss.; Оглавление, s. 283-285; Contents 286-288]. Część 2: *Dokumenty.* [298 ss.; Оглавление, 292-294; Contents 295-296]. Lublin 1991.

¹⁹ Zob. P. Jaskóła. *Piąte szwajcarsko-polskie sympozjum ekumeniczne.* „Biuletyn Ekumeniczny” 16:1987, nr 4(64), s. 9-13.

²⁰ Zob. J.S. Gajek, S.J. Koza. *Christos pobiedi! Sympozjum dla uczczenia Milenium Chrztu Rusi w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (8-10 III 1988 r.).* „Ethos” 1:1988, nr 4, s. 151-155; J.S. Gajek, S.J. Koza. „*Chrystus zwyciężył*” *Sympozjum Instytutu Ekumenicznego KUL ku czci Millennium Chrztu Rusi Kijowskiej 8-10 III 1988 r.* „Zeszyty Naukowe KUL” 31:1988, nr 3(123), s. 85-91; S.J. Koza, *Christos pobedi - Christus siegt.* „Ostkirchliche Studien” 38:1989, nr 2-3, s. 185-191; tenże. *Milenium chrztu Rusi Kijowskiej.* „Collectanea Theologica” 59:1989, nr 2, s. 157-170; tenże. *Milenium Chrztu Rusi Kijowskiej. Międzynarodowe sympozjum naukowe Instytutu Ekumenicznego KUL pod patronatem Komisji Episkopatu do Spraw Ekumenizmu. 8-10 III 1988 roku.* „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” (TN KUL) 36:1989, nr 2, s. 109-127; tenże. *Teologia i kultura chrześcijańska Dawnej Rusi. Międzynarodowe sympozjum naukowe Instytutu Ekumenicznego KUL (8-10.03.1988 r.).* „Biuletyn Ekumeniczny” 17:1988 nr 2(66) s. 32-51; tenże. *Teologia i kultura chrześcijańska Dawnej Rusi. Międzynarodowe sympozjum naukowe Instytutu Ekumenicznego KUL pod patronatem Komisji Episkopatu ds. Ekumenizmu (8-10.03.1988 r.).* „Kronika Diecezji Przemyskiej o.l.” 73:1988, nr 3-6, s. 137-148. Materiały (poszerzone): W. Hryniewicz, J.S. Gajek (red.). *Teologia i kultura duchowa Starej Rusi,* Lublin 1993, [345 ss.; Оглавление; s. 335-338; Contents 339-342].

²¹ Zob. E. Podzielny. *VI szwajcarsko-polskie sympozjum ekumeniczne.* „Biuletyn Ekumeniczny” 18:1989, nr 4(72), s. 42-46.

Kościół chrześcijański w Europie narodów (6-7.12.1991 - DIT-P w Opolu)²³;

Eklezjologia Unii Brzeskiej. Próba relektury ekumenicznej (4 -6.05.1992 - DIT-P w Opolu)²⁴;

Religia i naród (Religion und Nation). Siódme sympozjum ekumeniczne przedstawicieli Kościołów Szwajcarii i Polski (28-30.09.1992 - DIT-P w Opolu)²⁵;

Dialog Kościołów a tożsamość wyznaniowa. Międzynarodowe sympozjum z okazji 10-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL (8-9.11.1993 - KUL)²⁶;

²² Zob. *Unia Brzeska w refleksji historyczno-teologicznej*. „Przegląd Uniwersytecki” (KUL) 1:1989, nr 2, s. 4.

²³ Zob. Z. Glaeser, *Kościół chrześcijański w Europie narodów. Sympozjum ekumeniczne w Opolu* (6-7.12.1991). „Biuletyn Ekumeniczny” 21:1992, nr 1(81), s. 105-117; tenże. *Wezwani do jedności*. „Etos” 5:1992, nr 2-3(18-19), s. 328-332; tenże. *Sympozjum ekumeniczne. „Kościół chrześcijański w Europie narodów”*. Opole, 6-7 grudnia 1991. „Studia i Dokumenty Ekumeniczne” 8:1992, nr 1(29), s. 79-86; P. Jaskóła, S.J. Koza. *Sympozjum ekumeniczne*. „Przegląd Uniwersytecki” (KUL) 4:1992, nr 1(15), s. 2; Ciż. *Sympozjum ekumeniczne w Opolu*. „Biuletyn Ekumeniczny” 21:1992, nr 2(82), s. 34-35; Materiały: P. Jaskóła, H.J. Sobeczko (red.). *Kościoły chrześcijańskie w Europie narodów. Materiały sympozjum ekumenicznego zorganizowanego w Opolu w dniach 6-7 XII 1991 przez Instytut Ekumeniczny KUL oraz Instytut Teologiczno-Pastoralny Filii KUL w Opolu*. Opole 1992 [124 ss.; *Die christlichen Kirchen in Europa der Nationen. Schlussfolgerungen des Opolner Symposiums und offene Probleme* 109-113; Inhaltsverzeichnis 121-122].

²⁴ Zob. *Przegląd ekumeniczny. Z kraju*. [Międzynarodowe Sympozjum Naukowe nt.: „Eklezjologia Unii Brzeskiej - próba relektury ekumenicznej”. Opole 4-6.05.1992 r.] „Jednota” 36(51):1992 nr 7-8 s. 46; Z. Glaeser. *Międzynarodowe sympozjum ekumeniczne. „Eklezjologia Unii Brzeskiej. Próba relektury ekumenicznej”*. „Biuletyn Ekumeniczny” 22:1993, nr 1(85), s. 44-50; tenże. *Eklezjologia Unii Brzeskiej. Próba relektury ekumenicznej”*. *Międzynarodowe sympozjum ekumeniczne. Opole, 4-6 maja 1992 r.* „Roczniki Teologiczne” (TNKUL) 40:1993, nr 7, s. 145-148.

²⁵ Zob. *Przegląd ekumeniczny. Z kraju*. [Symposium Naukowe nt.: „Religia a naród”]. „Jednota” 36(51):1992, nr 12, s. 18; Z. Glaeser. *Religia i naród. Polsko-szwajcarskie sympozjum ekumeniczne. Opole, 28-30 września 1992 r.* „Roczniki Teologiczne” (TNKUL) 40:1993, nr 7, s. 151-152; tenże. *Religia i naród. Polsko-szwajcarskie sympozjum ekumeniczne*. „Biuletyn Ekumeniczny” 22:1993, nr 1(85), s. 50-52; Materiały: H. Sobeczko, P. Jaskóła, R. Pierskała (red.). *Religion und Nation. Materiały polsko-szwajcarskiego sympozjum ekumenicznego zorganizowanego w Opolu w dniach 28-30 IX 1992 przez Instytut Ekumeniczny KUL, Instytut Teologiczno-Pastoralny, Filii KUL w Opolu, Polskí Radê Ekumeniczní oraz Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen in der Schweiz*. Opole 1993 [116 ss.; Spis treści, Inhaltsverzeichnis 115-116].

²⁶ Zob. J. Koziej. *Ku jednej owczarni*. „Gocæ Niedzielny” 70:1993, nr 48, s. 15, [z dn. 28 listopada 1993]; Z. Glaeser. *Na drodze do pojednania*. „WięŹ” 37:1994, nr 1(423),

Ökumene als Gemeinschaft von Kirchen. Ósme sympozjum ekumeniczne przedstawicielei Kościołów Szwajcarii i Polski (13-16.09.1994 - Mariastein k. Bazylei)²⁷;

Unia Brzeska po czterech stuleciach. Jubileuszowe sympozjum międzynarodowe Instytutu Ekumenicznego i Instytutu Historii Kościoła KUL (20-21.09.1995 - KUL)²⁸;

Duch dialogu i szacunku. Nostra aetate. Sesja naukowa Instytutu Nauk Biblijnych i Instytutu Ekumenicznego KUL (12.12.1995 - KUL)²⁹;

„Ut unum sint” a Kościoły chrześcijańskie w Polsce i Europie. Międzynarodowe sympozjum ekumeniczne Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego i Instytutu Ekumenicznego KUL (22-23.05.1996 - UO, Opole-Kamień Śląski).

2. Międzyuczelniane i międzywyznaniowe sympozja ekumeniczne:

Jedność Kościołów - jedność Europy (17.04.1991 - ChAT)³⁰;

s. 177-179; Tenże. *W s³u¿bie jednoœci chrzeœcijan.* „Gocœ Niedzielny” (opolski) 70:1993, nr 49 (z dn. 5.12.1993), s. 1; „Przegl¹d Uniwersytecki” (KUL), 7:1994, nr 1(27), s. 21; tenże. *W s³u¿bie jednoœci chrzeœcijan. Miêdzynarodowe sympozjum ekumeniczne na temat: „Dialog Koœcio³ów a to¿samoœæ wyznaniowa”.* „Biuletyn Ekumeniczny” 22:1993, nr 4(88), s. 16- 21; S.J. Koza. *Jubileusz Instytutu Ekumenicznego KUL.* „Przegl¹d Uniwersytecki” (KUL) 5:1993, nr 6(26), s. 27; Z. Glaeser. *Miêdzynarodowe sympozjum ekumeniczne „Dia-log Koœcio³ów a to¿samoœæ wyznaniowa”.* „Studia i Dokumenty Ekumeniczne” 10:1994,

nr 1(33), s. 110-112; tenże. *W s³u¿bie jednoœci chrzeœcijan i Koœcio³a. Jubileuszowe sympozjum miêdzynarodowe z okazji 10-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL.* „Roczniki Teologiczne” (TNKUL) 41:1994, nr 7, s. 168-173; Materia³y (poszerzone i ubogacone): Z. Glaeser, S.J. Koza, R. Pierska³a (red.). *Dialog Koœcio³ów a to¿samoœæ wyznaniowa. Materia³y sympozjum ekumenicznego z okazji 10-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL zorganizowanego w Lublinie w dniach 8-9 XI 1993 przez Instytut Ekumeniczny KUL oraz Instytut Teologiczno-Pastoralny, filie KUL w Opolu.* Opole 1994 [136 ss.; Inhaltsverzeichnis 133-134].

²⁷ Zob. D. Kuka. *Sympozjum ekumeniczne.* „Przegl¹d Uniwersytecki” (KUL), 7:1995, nr 1(33), s. 20; ta¿. *Polsko-Szwajcarskie Sympozjum Ekumeniczne.* „Biuletyn Ekumeniczny” 23:1994, nr 4(92), s. 88-89.

²⁸ Zob. S. Nabywaniec. *Unia Brzeska po latach. Sprawozdanie.* „Przegl¹d Uniwersytecki” (KUL) 7: 1995, nr 6(38), s. 18-19; „Roczniki Teologiczne” 42:1995, nr 7 (w druku).

²⁹ Zob. R. Porada. *Koœci³ i judaizm.* „Przegl¹d Uniwersytecki” (KUL) 8:1996, nr 1(39), s. 14.

Ekumenia dzisiaj - nasze trudności i zadania (14.05.1992 - ChAT)³¹;
Kościół chrześcijański a służba społeczeństwu (24.05.1993 - ChAT)³².
Posługa papieża na podstawie encykliki „Ut unum sint” (14.05.1996 - ChAT).

3. Otwarte seminaria dyskusyjne:

Stan dialogu katolicko-prawosławnego (21.10. i 9.12.1983 - KUL);
Trynitalny wymiar Kościoła i Eucharystii w świetle dialogu katolicko-prawosławnego (30.03.1984 - KUL);
Teologia Krzyża w perspektywie ekumenicznej (24.01. i 6.04.1984 - KUL);
Dialog czy dwa monologi? Sakramenty inicjacji chrześcijańskiej w dialogu katolicko-prawosławnym (14.12.1984 - KUL);
Chrzest, Eucharystia, posługiwanie duchowne. Znaczenie Dokumentu z Limy (17.01.1985)³³: *Zjednoczeni w chrzcie, rozdzieleni w Eucharystii?*

³⁰ Zob. S.J. Koza. *Jednoœæ Koœcio³ów - jednoœæ Europy*. „Prze³d Uniwersytecki” (KUL) 3:1991, nr 4-6(12-14), s. 2; *Prze³d ekumeniczny. Z kraju*. [I Miêdzywyznaniowe Sympozjum Ekumeniczne „Jednoœæ Koœcio³a - jednoœæ Europy”]. „Jednota” 35(50):1991, nr 6, s. 24; *Sympozjum n.t. „Jednoœæ Koœcio³ów - jednoœæ Europy”*. „Biuletyn Ekumeniczny” 21:1992, nr 1(81), s. 51 - referat ks. prof. A. Skowronka zosta³ opublikowany: *Jednoœæ Koœcio³ów - Jednoœæ Europy*. Tam³e 20:1991, nr 3(79), s. 72-82.

³¹ Zob. *Miêdzywyznaniowe sympozjum na temat dzia³alnoœci ekumenicznej*. „Biuletyn Ekumeniczny” 21:1992, nr 2(82), s. 35-36; S.J. Koza. *Miêdzyuczelniane sympozjum ekumeniczne*. „Prze³d Uniwersytecki” (KUL) 4:1992, nr 6(20), s. 31; K. Ró³ański. *Ekumenia dzisiaj - nasze trudnoœci i zadania. II Miêdzyuczelniane Sympozjum Ekumeniczne*. Warszawa, 14 maja 1992 r. „Roczniki Teologiczne” KUL 40:1993, nr 7, s. 149-151, Materia³y: *Referaty z sympozjum miêdzywyznaniowego nt. „Ekumenia dzisiaj - nasze trudnoœci i zadania”*. „Biuletyn Ekumeniczny” 21:1992, nr 2(82), s. 40-80.

³² Zob. *Prze³d ekumeniczny. Z kraju. III Miêdzywyznaniowe Sympozjum „Koœcio³y chrzeœcijañskie a s³u¿ba spo³eczeñstwu”*. „Jednota” 37(52):1993, nr 8, s. 21-22; K.K. *Drugie* [fakt.: *Trzecie - uwaga S.J.K.*] *Sympozjum Ekumeniczne*. „Rocznik Teologiczny” (ChAT) 35:1993, nr 1, s. 353-354; K. Ró³ański. *Koœcio³y chrzeœcijañskie a s³u¿ba spo³eczeñstwu*. *Trzecie Miêdzyuczelniane Sympozjum Ekumeniczne*. Warszawa, 24 maja 1993 roku. „Roczniki Teologiczne” (TNKUL) 41:1994, nr 7, s. (w druku).

³³ Zob. E. Fotiju. *Ku ucz³cej siê wzajemnie wspólnocie Koœcio³ów. /Refleksje z seminarium otwartego nt. Dokumentu z Limy, zorganizowanego przez Instytut Ekumeniczny KUL w dn. 17.01.1985/*. „Biuletyn Ekumeniczny” 14:1985, nr 2(54), s. 36-43; W. Hryniewicz. *Sens ekumenicznej recepcji Dokumentu z Limy (1982) o chrzcie, Eucharystii i pos³ugiwaniu*. BE

(sesja przedpołudniowa); *Ku wzajemnemu uznaniu posługiwania* (sesja popołudniowa);

Dylematy ekumenii poszukującej uzgodnień i zbieżności (22.01.1988 - KUL)³⁴;

W zmaganiu o lepsze oblicze Kościoła. (Bp F. Hodur: 1866-1953, Prof. F. Heiler: 1892-1967) (23.01.1992 - KUL)³⁵;

Religijne inspiracje poematu „Aksion esti” O. Elitisa (26.03. i 2.04.1992 -KUL)³⁶;

Ekumeniczne znaczenie życia i działalności o. A. Mienia (19.01.1993 - KUL)³⁷;

Kobieta w Kościele. Ekumeniczne punkty widzenia (21.01.1993 - KUL)³⁸;

Kościół na progu trzeciego tysiąclecia (20.01.1995 - KUL)³⁹;

14:1985, nr 3(55), s. 47-72; Z inspiracji tego symposium powstała wartościowa publikacja księżkowa w serii wydawniczej *Teologia w dialogu* (jako nr 4): W. Hryniewicz, S.J. Koza (red.). *Chrzest, Eucharystia, posługiwanie duchowne. Dokument z Limy 1982. Tekst i komentarze*. Lublin 1989 [ss. 232; Inhalt, s. 221-224; Contents, s. 225-228].

³⁴ Zob. S.J. Koza. *Modlitwa i refleksja ekumeniczna. Styczniowy tydzień Instytutu Ekumenicznego KUL 18-25.01.1988 r.*. „Biuletyn Ekumeniczny” 17:1988, nr 2(66), s. 23-25.

³⁵ Zob. S.J. Koza. *Styczniowy Tydzień Ekumeniczny 1992 roku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. „Biuletyn Ekumeniczny” 21:1992, nr 1(81), s. 54-55; tenże. *Tydzień Moodlitwy o Jedności Chrześcijan na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim*. „Studia i Dokumenty Ekumeniczne” 8:1992, nr 1(29), s. 101-102.

³⁶ Zob. M. Vrachionidu, E. Fotiju. *Inspiracje religijne poematu „Aksion esti” Odisseasa Elitisa. Seminarium otwarte, zorganizowane z okazji narodowego święta Grecji przez Instytut Ekumeniczny KUL. Lublin, 26 marca i 2 kwietnia 1992 r.* „Roczniki Teologiczne” (TNKUL), 40:1993, nr 7, s. 132-144.

³⁷ Zob. S.J. Koza. *Styczniowy Tydzień Ekumeniczny 1993 roku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. „Biuletyn Ekumeniczny” 22:1993, nr 1(85), s. 77-78; tenże. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedności Chrześcijan. Lublin*. „Studia i Dokumenty Ekumeniczne” 9:1993, nr 1(31) s. 99. O pobycie delegacji rosyjskiej w Polsce wspomina krótko Zdzisław Szuba: *Poszerzone „Niebo na ziemi” A. Mienia. Polskie tłumaczenie księżki znanego rosyjskiego kapłana*. „Słowo. Dziennik Katolicki” 1(1993), nr 9, s. 5. Jak sam tytuł jego artykułu wskazuje, czyni to przy okazji prezentacji przełożonej na język polski księżki pt.: *Sakrament, słowo, obrzęd*. Tłum. Zbigniew Podgórzec. Warszawa 1992.

³⁸ Zob. S.J. Koza. *Styczniowy Tydzień Ekumeniczny 1993 roku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. „Biuletyn Ekumeniczny” 22:1993, nr 1(85), s. 78; tenże. *Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedności Chrześcijan. Lublin*. „Studia i Dokumenty Ekumeniczne” 9:1993, nr 1(31), s. 99-100.

³⁹ Zob. S.J. Koza. *Tydzień Ekumeniczny. „Przełd Uniwersytecki” (KUL) 7:1995, nr 2(34), s. 25; r. Małeckie. „Kościoły na progu trzeciego tysiąclecia”. Otwarte seminarium dyskusyjne w Instytucie Ekumenicznym KUL. „Biuletyn Ekumeniczny” 24:1995. nr 1(93), s. 54-58..*

Kościół Anglii - wczoraj i dziś (9.03.1995 - KUL)⁴⁰;
Sukcesja apostołska i apostołskość w Kościele (19.05.1995 - KUL).
Przygotowanie do Wielkanocy w tradycji anglikańskiej (18.01.1996 - KUL)⁴¹

4. Wykłady publiczne:

Eucharystia w dialogu ekumenicznym (12-16.01.1987 - KUL)⁴².
Grekokatolicy a ekumenizm (9-10.11.1995 - KUL)⁴³.

V. Publikacje

Instytut Ekumeniczny opublikował cały szereg różnorodnych artykułów, sprawozdań, tłumaczeń, wywiadów, notek informacyjnych, recenzji... (w tym także w językach obcych) o charakterze ekumenicznym. Przygotował pierwsze trzy samodzielne numery ekumeniczne *Roczników Teologicznych* Towarzystwa Naukowego KUL (począwszy od 1993 roku - Nr 7: *Teologia ekumeniczna*)⁴⁴ i systematycznie będzie przygotowywał kolejne; Komitet Redakcyjny tego „Rocznika” stanowią: Waław Hryniewicz OMI, ks. Stanisław Józef Koza (sekretarz); Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv, bp Alfons Nossol.

Wśród publikacji IE na specjalną uwagę zasługują publikacje książkowe. Instytut redaguje dwie własne serie książkowe; obie pod tym samym składem redakcyjnym (bp Alfons Nossol, Waław Hryniewicz OMI, Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv) i w tym samym wydawnictwie (Redakcja Wydawnictw KUL). Dotychczas ukazały się następujące pozycje książkowe w obu seriach oraz poza nią.

⁴⁰ Zob. J. Olszewski. „*Kościół Anglii - wczoraj i dziś*”. *Otwarte seminarium dyskusyjne Instytutu Ekumenicznego KUL*. „Biuletyn Ekumeniczny” 24:1995, nr 2(94), s. 27-31.

⁴¹ Zob. S.J. Koza. *O jedność chrześcijan*. „Przegląd Uniwersytecki” (KUL) 8:1996, nr 2(40), s. 20.

⁴² Materiały (poszerzone i ubogacone): L. Górka, W. Hryniewicz (red.). *Eucharystia i postępowanie. Wieczera Pańska w dialogu chrześcijan*. Warszawa 1987 [192 ss.; Contents 191].

⁴³ Zob. J.S. Gajek, S.J. Koza. *Grekokatolicy a ekumenizm*. „Przegląd Uniwersytecki” (KUL), 8:1996, nr 1(39), s. 17.

⁴⁴ Pierwsze dwa ukazały się już drukiem: RT 40:1993, ss. 178 - Contents 175-176; RT 41:1994, ss. 207 - Contents 203-204; trzeci, najobszerniejszy (ponad 260 stron), poświęcony dwudziestopięciuleciu działalności ekumenicznej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (RT 42:1995, z. 7) znajduje się aktualnie w druku. Każdy numer zawiera cztery zasadnicze działy: artykuły (1), sprawozdania (2), recenzje (3) oraz kronikę (4).

1. Seria wydawnicza

Teologia w dialogu:

S.C. Napiórkowski. *Wszyscy pod jednym Chrystusem. Ogólnokościelny dialog katolicko-luterański. Część 1: lata 1965-1981.* Lublin 1985. [239 ss.];

W. Hryniewicz, L. Górka (red.). *Recepcja - nowe zadanie ekumenizmu.* Lublin 1985. [178 ss.; Contents 175-176];

S.C. Napiórkowski. *Spór o Matkę. Mariologia jako problem ekumeniczny.* Lublin 1988. [187 ss.; *Der Streit um die Mutter. (Zusammenfassung)* 169-171];

W. Hryniewicz, S. J. Koza (red.). *Chrzest, Eucharystia, posługiwanie duchowne. Dokument z Limy 1982. Tekst i komentarze.* Lublin 1989. [232 ss.; Inhalt 221-224; Contents 225-228];

W. Hryniewicz, P. Jaskóła (red.). *Święta tajemnica jedności. Dekret o ekumenizmie po dwudziestu latach.* Lublin 1988. [183 ss.; Inhaltsverzeichnis 175-177; Contents 178-180];

J.S. Gajek, L. Górka (red.). *Cyryl i Metody. Apostołowie i Nauczyciele Słowian. Studia i dokumenty. Część 1: Studia.* [291 ss.; Оглавление, s. 283-285; Contents 286-288]. *Część 2: Dokumenty.* [298 ss.; Оглавление, s. 292-294; Contents 295-296]. Lublin 1991;

W. Hryniewicz, J.S. Gajek (red.). *Teologia i kultura duchowa Starej Rusi.* Lublin 1993. [345 ss.; Оглавление; s. 335-338; Contents 339-342].

2. Seria wydawnicza

*Jeden Pan, jedna wiara.**Studia i rozprawy Instytutu Ekumenicznego KUL:*

P. Jaskóła. *Bóg dla nas. Ekumeniczno-dogmatyczne studium chrystologii Johna Arthura Thomasa Robinsona.* Lublin 1986 [194 ss.; *God for us. An ecumenical-dogmatic Study of J.A.T. Robinson's Christology. Summary*

185-188; „*Gott für uns*”. *Eine ökumenisch-dogmatische Studie zur Christologie von J.A.T. Robinson*. Zusammenfassung 189; Contents 191-192]⁴⁵;

S.J. Koza. *Ewangelijna katolickoææ. Zarys porównawczej eklezjologii Friedricha Heilera*. Lublin 1987 [399 ss.; *Evangelische Katholizität. Abriss einer vergleichenden Ekklesiologie von Friedrich Heiler*. Zusammenfassung 387-392; Inhaltsverzeichnis 393-395]⁴⁶;

S. Janusz. *Człowiek ocalony. Tajemnica odkupienia w antropologicznej interpretacji Wiktora Iwanowicza Niesmielowa*. Lublin 1990 [335 ss.; Содержание, s. 321-325; *Der gerettete Mensch. Das Geheimnis der Erlösung in der anthropologischen Interpretation von Viktor I. Nesmelov (1863-1937)*. Zusammenfassung 327-328; Inhalt 329-331; Оглавление s. 333-335]⁴⁷.

K. Kowalik. *Wejrzał na nicość swojej służebnicy. Teologiczno-ekumeniczne studium Komentarza Dr. Lutra do Magnificat*. Lublin 1995 [ss. 208; *Die Wichtigkeit seiner Magd hat er angesehen. Eine theologisch-ökumenische Studie zum Kommentar von Dr. Martin Luther über das Magnificat*. Zusammenfassung s. 188-189; Inhalt, s. 205-206; Aneks (tłum. na j. pol. *Komentarza do Magnificat*), s. 200-204]⁴⁸.

3. Pozaseryjne publikacje książkowe:

⁴⁵ Publikacja rozprawy doktorskiej pt. *Johna Arthura Thomasa Robinsona reinterpretacja chrystologii*, powsta³ej w Sekcji Teologii Porównawczej i Ekumenicznej pod kierunkiem doc. Stanis³awa Celestyna Napiórkowskiego OFMConv, a obronionej 14.12.1982 r. [rec.: prof. J. Niemczyk (ChAT), bp prof. A. Nossol].

⁴⁶ Publikacja dysertacji pt. *Ewangelijna katolickoææ w porównawczej eklezjologii Friedricha Heilera*, powsta³ej w Sekcji Teologii Porównawczej i Ekumenicznej pod kierunkiem doc. Wac³awa Hryniewicza OMI, i obronionej 28.02.1983 r. [rec.: prof. A. Skowronek (ATK), bp prof. A. Nossol].

⁴⁷ Publikacja pierwszej rozprawy doktorskiej [pt. *Tajemnica Odkupienia w antropologicznej interpretacji Wiktora Iwanowicza Niesmie³owa (1863-1937)*], która powsta³a i zosta³a obroniona w Instytucie Ekumenicznym - szcz. patrz wy¿ej.

⁴⁸ Publikacja rozprawy doktorskiej pt. *Doktora Marcina Lutra Komentarz do Magnificat. Studium teologiczno-ekumeniczne* [ss. XVIII + 287], powsta³ej w Katedrze Mariologii pod kierunkiem prof. Stanis³awa Celestyna Napiórkowskiego OFMConv, a obronionej 21.01.1994 r. [rec.: dr hab. K. Karski (ChAT), bp prof. A. Nossol].

A. Nossol. *Teologia bliższa życiu. Wpływ teologii na egzystencję chrześcijańską*. Opole 1984 [351 ss.; Contents 349; Résumé 350; Inhaltsverzeichnis 351];

S. Nagy. *Kościół na drogach jedności*. Wrocław 1985 [392 ss.];

A. Nossol. *Der Mensch braucht Theologie. Ansätze zu einer lebensnahen Glaubensreflexion*. Einsiedeln 1986 [204 S.];

L. Górka, W. Hryniewicz (red.). *Eucharystia i posłannictwo. Wieczerza Pańska w dialogu chrześcijan*. Warszawa 1987 [192 ss.; Contents 191];

S.C. Napiórkowski. *Matka mojego Pana (problemy - poszukiwania - perspektywy)*. Opole 1988 [258 ss.; Inhalt 254-258];

J.S. Gajek, W. Hryniewicz (red.). *Chrystus zwyciężył. Wokół Chrztu Rusi Kijowskiej*. Warszawa 1989 [239 ss.; Contents 237-238];

W. Hryniewicz. *Chrystus nasza Pascha. Zarys chrześcijańskiej teologii paschalnej - t. 1*. Lublin 1982 [492 ss.; *Le Christ, notre Pâque. Une esquisse de la théologie pascale chrétienne - t. 1*. Table des matières 11-14];

W. Hryniewicz. *Nasza Pascha z Chrystusem. Zarys chrześcijańskiej teologii paschalnej - t. 2*. Lublin 1987 [547 ss.; *Notre Pâque avec le Christ. Une esquisse de la théologie pascale chrétienne - t. 2*. Table des matières 12-16];

W. Hryniewicz. *Pascha Chrystusa w dziejach człowieka i wszechświata. Zarys chrześcijańskiej teologii paschalnej - t. 3*. Lublin 1991 [532 ss.; *Le Pâque du Christ dans l'histoire de l'homme et du cosmos. Une esquisse de la théologie pascale chrétienne - t. 3*. Table des matières 12-16];

W. Hryniewicz. *Bóg naszej nadziei. Szkice teologiczno-ekumeniczne*. T. 1. Opole 1989 [286 ss.; Contents 286];

W. Hryniewicz. *Nadzieja zbawienia dla wszystkich. Od eschatologii lęku do eschatologii nadziei*. Warszawa 1989 [178 ss.];

P. Jaskóła. *Chrześcijańska nauka o Bogu. Skrypt dla studentów III roku*. Opole 1990 [78 ss.];

A. Nossol. *Gelebte Theologie heute. Skizzen zur postkonziliären Glaubenswissenschaft*. Opole 1992 [167 S.];

P. Jaskóła, H.J. Sobeczko (red.). *Kościół chrześcijański w Europie narodów. Materiały sympozjum ekumenicznego zorganizowanego w Opolu w dniach 6-7 XII 1991 przez Instytut Ekumeniczny KUL oraz Instytut Teologiczno-Pastoralny Filii KUL w Opolu*. Opole 1992 [124 ss.; *Die christlichen Kirchen in Europa der Nationen. Schlussfolgerungen des Oppelner Symposiums und offene Probleme* 109-113; Inhaltsverzeichnis 121-122];

S.C. Napiórkowski, K. Klauza (red.). *Nadzieja - możliwość czy pewność powszechnego zbawienia? Dyskusja teologów dogmatyków nad książką ks. W. Hryniewicza OMI „Nadzieja zbawienia dla wszystkich”*. Lublin 1992 [176 ss.];

P. Jaskóła (red.). *Veritati et caritati. W służbie teologii i pojednania. Prace dedykowane Księdzu Biskupowi Alfonsowi Nossolowi z okazji sześćdziesiątej rocznicy urodzin i piętnastolecia święceń biskupich*. Opole 1992 [515 ss.];

J.S. Gajek, K. Pek (red.). *Matka Jezusa pośród pielgrzymującego Kościoła*. Warszawa 1993 [457 ss.; Zmiest 441-445; Sumário 447-451];

W. Hryniewicz. *Kościół siostrzane. Dialog katolicko-prawosławny 1980-1991*. Warszawa 1993 [360 ss.; Contents 7-8];

W. Hryniewicz. *Staroruska teologia paschalna w świetle pism św. Cyryla Turowskiego (XII w.)*. Warszawa 1993 [202 ss.; Contents 9-10];

W. Hryniewicz. *Św. Cyryl Turowski (XII w.). Homilie paschalne (przekład z j. cerkiewnosłowiańskiego i komentarz.)*. Opole 1993 [107 ss.; Contents 107];

H. Sobeczko, P. Jaskóła, R. Pierskała (red.). *Religion und Nation. Materiały polsko-szwajcarskiego sympozjum ekumenicznego zorganizowanego w Opolu w dniach 28-30 IX 1992 przez Instytut Ekumeniczny KUL, Instytut Teologiczno-Pastoralny, Filię KUL w Opolu, Polską Radę Ekumeniczną oraz Arbeitsgemeinschaft Christlicher Kirchen in der Schweiz*. Opole 1993 [116 ss.; Spis treści, Inhaltsverzeichnis 115-116];

Z. Glaeser, S.J. Koza, R. Pierskała (red.). *Dialog Kościołów a tożsamość wyznaniowa. Materiały sympozjum ekumenicznego z okazji 10-lecia Instytutu Ekumenicznego KUL zorganizowanego w Lublinie w dniach 8-9 XI 1993 przez Instytut Ekumeniczny KUL oraz Instytut Teologiczno-Pastoralny, filię KUL w Opolu*. Opole 1994 [136 ss.; Inhaltsverzeichnis 133-134];

P. Jaskóła. „*Spiritus Effector*”. *Nauka Jana Kalwina o roli Ducha Świętego w misterium zbawienia. Studium dogmatyczno-ekumeniczne*. Opole 1994 [302 ss.; „*Spiritus Effector*”. *Johannes Calvins Lehre von der Rolle des Heiligen Geistes im Heilsmysterium. Eine dogmatisch-ökumenische Untersuchung. Zusammenfassung 273-278; John Calvin's Teaching on the Role of the Holy Spirit in the Mystery of Salvation. Dogmatical and Ecumenical Study*. Contents 301; Inhaltsverzeichnis 302];

J. Nagórny, B. Jurczyk, J.S. Gajek, L. Górka, K. Klauza, S³. Nowosad, A. Szostek (red.). *Świadectwo Kościoła Katolickiego w systemie totalitarnym Europy Środkowo-Wschodniej. Księga Kongresu Teologicznego Euro-*

py Środkowo-Wschodniej. KUL 11-15 sierpnia 1991. Lublin 1994 [ss. 363; Aneks, s. 3125-359];

L. Górka, S.C. Napiórkowski. *Kościoty czy Kościół? Wybrane zagadnienia z ekumenizmu*. Warszawa 1995 [267 ss.; Contents 10-12];

W. Hryniewicz. *Chrystus zmartwychwstał. Motywy paschalne w pismach metropolity Ilariona (XI w.)*. Warszawa 1995 [263 ss.; Contents 10-12].

L. Górka, *Dziedzictwo ojców. Ekumeniczny charakter tradycji welehradzkiej*. Warszawa: Verbinum 1995 [ss. 175; Résumé, s. 157-159; Shrnutí, s. 160-162];

W. Hryniewicz, J.S. Gajek, S.J. Koza. *Ku chrześcijaństwu jutra. Wprowadzenie do ekumenizmu*. Lublin: TN KUL 1995, s. 826;

W. Hryniewicz. *Przeszłość zostawić Bogu. Unia i uniatyzm w perspektywie ekumenicznej*. Opole 1995 [ss. 179; Contents, s. 177];

W. Hryniewicz. *Dramat nadziei zbawienia. Medytacje eschatologiczne*. Warszawa 1996 [ss. 226].

W celu dopełnienia pozaseryjnych publikacji ekumenicznych warto odnotować jeszcze następujące pozycje; książkę i rodzaj skryptu, które ukazały się w ostatnich miesiącach istnienia Sekcji Teologii Porównawczej i Ekumenicznej a przed samym rozpoczęciem oficjalnej działalności przez Instytut Ekumeniczny, oraz kilka broszur:

S.C. Napiórkowski (wyd.). *Ut unum. Dokumenty Kościoła katolickiego na temat ekumenizmu*. Lublin 1982 (faktycznie druk ukończono dopiero w czerwcu 1983) [405 ss.];

S.C. Napiórkowski, S.J. Koza, P. Jaskóła. *Na drogach do jedności. Pomoce do studium ekumenizmu*. Lublin 1983 [169 ss.];

J.S. Gajek. *Powszechna Cerkiew Bogurodzicy. Nowy fenomen na rosyjskiej scenie religijnej*. Lublin 1993 [21 ss.];

[S.C. Napiórkowski (red. nie zaznaczono).] Podkomisja Dialogu Polskiej Rady Ekumenicznej i Komisji Episkopatu do Spraw Ekumenizmu. *Jeden chrzest*. Warszawa - Niepokalanów 1993 [55 ss.];

W. Hryniewicz. *Paschal'nyja mativy u tvorach sv. Kiryly Turauskaga*. Z pol'skae movy pereklaui S. Zaprudski. Druja 1994 [31 ss.];

S. Riabinin [Słowo wstępne: W. Hryniewicz - rysunki: Z. Jóźwik]. *Ekumeniczne strofki wierzącego przyrodnika*. Lublin 1995 [41 ss.].

VI. Ekumenizm duchowy

Instytut Ekumeniczny jest placówką naukową. Nie znaczy to wszakże wcale, aby koncentrując się na pracy z natury czysto naukowej i działalności praktycznej zapominał o duchowym wymiarze ekumenizmu - o tym, że *na-wrócenie serca i świętość życia łącznie z publicznymi i prywatnymi modlitwami o jedność chrześcijan należy uznać za duszę całego ruchu ekumenicznego*⁴⁹. Praktycznym wyrazem świadomości IE o konieczności wiązania wszelkiej teoretycznej pracy ekumenicznej z jej wymiarem modlitewno-duchowym jest trwała pielęgnacja pewnych i sprawdzonych tradycji liturgicznych.

Instytut - z tych to właśnie motywów - regularnie organizuje tradycyjny Tydzień Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan (18-25 stycznia) w kościele akademickim KUL. Zabiega również o to, aby uczestniczyli w nim aktywnie z posługą przepowiadania Słowa Bożego także i bracia z innych Kościołów chrześcijańskich. Ta forma ekumenicznej modlitwy IE traktowana jest jako ubogacenie tegoż Tygodnia, który - o charakterze ogólnomiejskim - organizowany jest w wybranych ośrodkach kultu chrześcijańskiego miasta Lublina.

W tym też duchu IE kontynuuje - zapoczątkowaną w 1980 r. przez Sekcję Teologii Porównawczej i Ekumenicznej - tradycję tzw. „śród ekumenicznych”; sprawowanie podczas roku akademickiego południowej (w pierwszych latach wieczornej) Eucharystii w kościele uniwersyteckim o jednoznacznej wymowie ekumenicznej. Tradycja ta jest próbą rozszerzenia styczniowego Tygodnia Powszechnej Modlitwy o Jedność Chrześcijan na cały rok akademicki w duchu specjalnego kalendarza modlitwy wstawienniczej za poszczególne kraje świata, który został po raz pierwszy opracowany i opublikowany w 1978 r. przez Ekumeniczną Radę Kościołów⁵⁰.

Ks. Stanisław Józef Koza

⁴⁹ DE nr 8.

⁵⁰ Wyd. pierwotne: *For All God's People. Ecumenical Prayer Cycle*. Geneva 1978; wyd. pol.: [Kalendarz ekumeniczny. Tłum. K. Karski.] „Materiały Problemowe” 1980 nr specjalny (listopad); wyd. nowe: *With All God's People. The New Ecumenical Prayer Cycle*. Geneva 1989); wyd. niem.: H.-G. Link (Hrsg.). *Mit Gottes Volk auf Erden. Ökumenischer Fürbittkalender*. Frankfurt a.M. 1989.